

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

Informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

5

betreft

ons kenmerk

datum

Nieuwe modelverordening Wmo BAOZW/U201002535
Lbr. 10/106

16 december 2010

Samenvatting

Bijgaand bieden wij u een nieuwe modelverordening Wmo met toelichting, nieuwe modelbeleidsregels en een nieuw modelbesluit aan. Deze nieuwe modelregels zijn ingrijpend veranderd ten opzichte van de vorige versie. Dit is met name een gevolg van de jurisprudentie en het project 'De Kanteling'.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

5

betreft

ons kenmerk

datum

Nieuwe modelverordening Wmo
BAOZW/U201002535
Lbr. 10/106

16 december 2010

Geacht college en gemeenteraad,

Bijgaand bieden wij u een nieuwe modelverordening Wmo met toelichting, nieuwe modelbeleidsregels en een nieuw modelbesluit aan. Deze nieuwe modelregels zijn ingrijpend veranderd ten opzichte van de vorige versie. Was onder de Wvg en de AWBZ sprake van een zorgplicht en tamelijk nauwkeurig omschreven voorzieningen en werd deze lijn onder de Wmo aanvankelijk ook gevolgd, de compensatieplicht van de Wmo vraagt om een andere aanpak. Aldus ook de Centrale Raad van Beroep in talloze uitspraken.

Die andere werkwijze heeft de VNG samen met CG-Raad en CSO (de koepels van gehandicapten- en ouderenorganisaties) ontwikkeld. Kernbegrippen zijn nu het leveren van maatwerk, uitgaan van te bereiken resultaten en eigen verantwoordelijkheid. Bij de beoordeling van een aanvraag, of al tijdens het gesprek voorafgaand aan de aanvraag, komt eerst het resultaat dat bereikt moet worden aan de orde, daarna passeren de verschillende oplossingen de revue, en niet alleen de individuele op indicatie. Omdat maatwerk nodig is, vindt een uitgebreid gesprek plaats ter verkenning van de mogelijkheden, vooral ook de eigen.

In de allereerste richtingbepalende uitspraak van december 2008¹ heeft de Centrale Raad van Beroep helder uiteengezet hoe zij aankijkt tegen de compensatieplicht en wat van de gemeente bij de uitvoering mag worden verwacht. Kenmerkend is daarbij de grote invloed van de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager op het gemeentelijk onderzoek. De latere jurisprudentie laat voortdurend zien dat er door gemeenten te weinig onderzoek wordt gedaan, zodat zij geen of onvoldoende kennis hebben van de persoonskenmerken en behoeften en daar dan ook niet of te weinig rekening mee houden.

¹ Zie LJN BG6612.

Art 4 van de Wmo geeft allereerst aan op welke terreinen resultaten bereikt dienen te worden. Wij hebben deze vier resultaatgebieden vertaald in 8 resultaten. Dat hebben we gedaan omdat de compensatieplicht volgens het hoogste rechtscollege een resultaatverplichting inhoudt. Omdat de wet niet bepaalt hoe een resultaat bereikt moet worden, biedt dit veel vrijheid aan gemeenten. Daarom hebben wij ervoor gekozen veel meer dan voorheen de nadruk te leggen op de eigen verantwoordelijkheid, het eigen netwerk en diverse voorliggende voorzieningen. Komen in het gesprek, dat voorafgaat aan de aanvraagprocedure nog alle opties aan de orde, in de beoordelingsfase maken gemeenten zelf hun keuze. Dan kan een aanvraag voor een individuele voorziening afgewezen worden, als er andere geschikte mogelijkheden zijn.

In art 4 lid 2 van de Wmo is bepaald dat gemeenten rekening houden met de mogelijkheden die iemand heeft om zelf in financiële zin kosten van een voorziening geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening te nemen. Dat is wat anders dan de eigen bijdrage regeling. Die speelt een rol nadat een voorziening is verstrekt. Feitelijk zegt de gemeente bij toepassing van dit artikel: als gemeente hoeven we niets te doen want u kunt het zelf betalen, compensatieplicht is niet aan de orde.

De discussie loopt of gemeenten op basis van dit artikel ook rekening mogen houden met het vermogen van iemand. Dus niet alleen met het inkomen uit vermogen. Mag je van iemand met een redelijk vermogen, met geld op de bank of aandelen of een eigen huis met overwaarde verlangen dat hij dat gebruikt om een noodzakelijke woningaanpassing te financieren? Is niet te verdedigen dat de vermogenspositie ongeveer gelijk blijft, nu extra in de woning is geïnvesteerd? Mag je van iemand in dergelijke omstandigheden verlangen dat hij zelf zijn eigen vervoer bekostigt, en zijn eigen hulp in huis betaalt? En welke grenzen zouden dan gehanteerd kunnen worden? Juist omdat hierover geen jurisprudentie is, is het lastig hierin te adviseren. Veel gemeenten vinden het onbevredigend dat juist bij dure woningaanpassingen bij eigen woningen slechts drie jaar een eigen bijdrage gevraagd mag worden, die de kosten bij lange na niet dekt. Het wachten is op de eerste gemeente die dit gaat veranderen.

De Centrale Raad hamert op maatwerk en zorgvuldig onderzoek. Gemeenten moeten rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en behoeften. Maar dat betekent niet dat op elke vraag moet worden ingegaan. Algemene keuzes mogen zeker gemaakt worden. Die moeten dan terug te vinden zijn in de eigen verordening en beleidsregels. In individuele gevallen kan of moet daarvan worden afgeweken.

Mantelzorgers

Een bijzondere groep onder de Wmo vormen de mantelzorgers. Zij vallen onder de werking van prestatieveld 6. De vraag is of dat leidt tot eigen of afgeleide aanspraken, omdat er een persoon is waarvoor de mantelzorger zorgt en ook de mantelzorger op naam van deze persoon aanspraak kan maken op individuele voorzieningen. Nadrukkelijk moet een gemeente immers rekening houden met de belangen van de mantelzorger en diens dreigende overbelasting. Bij de verschillende onderdelen komt dit aan de orde. Het gaat hierbij overigens om een principieel verschil van inzicht, waarover de jurisprudentie tot op heden nog geen uitsluitel heeft gegeven². Tot dat gebeurt, wordt er door de VNG voor gekozen, vooral uit uitvoeringstechnisch oogpunt, uit te gaan van een afgeleid recht op voorzieningen. Beschikkingen zullen dan ook op naam staan van en gericht zijn tot degene die de mantelzorg ontvangt.

Andere wijzigingen

We maken u nog graag attent op een aantal andere principiële punten vergeleken met de vorige versie. Omdat het allereerst gaat om het resultaat en niet om de oplossing kan bij de huishoudelijke hulp ook met andere normen dan die uit de AWBZ-tijd worden gewerkt. De gemeente kan daarover met de aanbieder afspraken maken. Die nieuwe afspraken vinden dan hun weg in de beleidsregels.

Wij hebben aangesloten bij de de Wvg-jurisprudentie wat de sportrolstoel betreft. Die was toen bovenwettelijk. Nu hebben wij er niet voor gekozen andere sportvoorzieningen op te nemen. Als het doen van boodschappen door middel van een individuele voorziening moet plaats vinden, gaan wij uit van een norm van eenmaal per week.

Wat betreft de hoogte van het pgb verwijzen wij steeds naar de naturavorm, want daar moet het mee vergelijkbaar zijn. Als u hervestreckte en gerecyclede scootmobielen verstrekt en die daarmee als goedkoopst compenserend beschouwt, is de overeenkomstige waarde bepalend voor het pgb.

Voorlichting

Als de gemeente kiest voor de nieuwe werkwijze heeft dit gevolgen voor de burger. In plaats van een claim in te dienen, gaat het dan om het voorleggen van een probleem. Met vervolgens de nadruk op een gesprek ter verkenning van de mogelijkheden in plaats van het beoordelen van een aanvraag. Deze nieuwe wijze van benaderen zullen niet alleen de burgers goed moeten weten, maar ook alle intermediairs en verwijzers in de gemeente. Daarom is een uitgebreide voorlichtingscampagne niet misplaatst.

² Bij uitspraak van 22 september 2010 heeft de Centrale Raad, omdat de aanvraag was gedaan door de persoon met een handicap en niet door de mantelzorgers, geen oordeel gegeven over de mogelijkheid een huis van ouders aan te passen (bezoekbaar te maken) terwijl hun dochter het hoofdverblijf in een andere plaats heeft. Dit zou een rechtstreeks recht op individuele voorzieningen voor mantelzorgers zijn geweest. (LJN BO0285)

In het kader van het project de Kanteling zijn onlangs de volgende publicaties beschikbaar gekomen, die u kunnen ondersteunen bij de nieuwe werkwijze:

- Iedereen binnenboord: inclusief beleid in de praktijk
- De Kanteling financieel: kosten en baten van een nieuwe aanpak in de Wmo
- Kantelen in de Wmo: handreiking voor visieontwikkeling en organisatieverandering

Zie voor meer informatie: <http://www.vng.nl/eCache/DEF/1/01/488.html>

In de komende maanden zullen nog verschijnen:

- Het gesprek deel II: praktische handreiking
- Het eerste contact
- Gekantelde formulieren

VNG, CG-raad en CSO zullen gezamenlijk in januari en februari 2011 5 regionale bijeenkomsten organiseren voor zowel wethouders, beleidsmedewerkers als bestuursleden van ouderenorganisaties, leden van lokale gehandicaptenplatforms en leden van Wmo-raden over de uitvoering van de nieuwe regels. Ook het ontwikkelen van de nieuwe regels is in nauw overleg met de CG-raad en de CSO gegaan.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans,
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.